

Posudek vedoucí práce

Název diplomové práce: **Metody a organizační formy výuky v hodinách německého jazyka s přihlédnutím k věku žáků**

Autorka práce: **Hana Doležalová**, studentka Pedagogické fakulty UK

Praha (katedra germanistiky)

Odevzdání práce: **prosinec 2007**

Cílem diplomové práce autorky Hany Doležalové bylo na základě studia dostupné odborné literatury a na základě ověřování na vybraném vzorku škol zjistit, jaké metody a organizační formy výuky vyučující v hodinách německého jazyka nejběžněji využívají a zda, resp. do jaké míry ovlivňuje věk žáků výběr těchto metod, popřípadě jakou roli při výběru metod a organizačních forem výuky hraje osobnost učitele, jeho profesní příprava, věk... I když není předmětem diplomové práce ověřování, do jaké míry mohou metodické postupy ovlivnit další faktory, jako např. materiální podmínky (vybavenost tříd, dostupnost didaktické techniky...), jsou tyto otázky v diplomové práci Hany Doležalové vzaty do úvahy.

Diplomová práce je členěna do sedmi základních kapitol, z čehož pět kapitol tvoří teoretickou část a dvě kapitoly praktickou část práce. V osmé a deváté kapitole jsou formulovány výsledky ověřování a závěry jak v českém, tak v německém jazyce. Práce obsahuje seznam prostudované literatury a přílohy.

V **prvních dvou kapitolách** diplomové práce autorka Hana Doležalová věnuje pozornost otázkám pedagogicko-psychologickým, resp. problematice psychického a tělesného vývoje žáků a dělení žáků do věkových skupin. Dále pak se zabývá charakteristikou jednotlivých věkových skupin žáků a z hlediska psychického a tělesného vývoje dítěte významných „předělových“ období (období předškolního věku, vstup dítěte do školy, období mladšího školního věku - 1. stupeň základní školy, období adolescence/období středního školního věku - 2. stupeň základní školy, období staršího školního věku - střední škola). Pro zpracování charakteristiky věkových zvláštností dětí v určitých časově vyhraněných obdobích využila autorka zejména odbornou literaturu z oblasti obecné a vývojové psychologie (terminologie určení věkových kategorií dětí je v jednotlivých pramenech uváděna rozdílně, což má za následek i mnohdy nejednotnou kategorizaci v předložené diplomové práci – srovnej např. Kopecký, Chlup: Pedagogika).

Ve **3.kapitole** se autorka zabývá metodami výuky - od vymezení pojmu, přes klasifikaci vybraných metod, či metodických postupů. Vychází z „klasického“ dělení na metody v širším slova smyslu (koncepte výuky) a metody v užším slova smyslu (metodické postupy). Někdy nelze přesně vymezit, zda se jedná o metodu v širším slova smyslu, nebo o metodický postup, či dokonce o specifickou organizaci výuky. V případě imerzní metody se v zásadě nejedná o koncepci výuky, ale spíše o jistý metodický přístup/postup, obdobně je tomu tak i u alternativních metod.

Organizační formy výuky pojednává diplomantka v **kapitole 4**. Charakterizuje vybrané organizační formy vyučování, uvádí klady a zápory jejich využití ve vyučovací praxi, jakož i možnosti jejich uplatnění v konkrétní situaci. Ke zpracování této kapitoly nemárn žádné výhrady.

S vědomím toho, jaký význam při osvojování cizího jazyka zaujímá fáze nácvičku, věnuje autorka této problematice samostatnou **5. kapitolu**. Pro základní klasifikaci cvičení, která je uváděna k této kapitole, vychází diplomantka z dělení podle Stanislava Jelínka, aniž by se však blíže věnovala typologii cvičení. Tato kapitola rovněž jako předchozí kapitoly tvoří podklad pro zpracování praktické části diplomové práce.

Praktická část diplomové práce měla ověřit, jaké metody a organizační formy výuky jsou ve výuce němčiny využívány vzhledem k věku žáků a interakce učitel - žák. Pro ověření hypotéz zvolila autorka formu strukturovaného pozorování a dotazníkového šetření. Šetření prováděla na čtyřech základních školách, jednom osmiletém gymnáziu a dvou středních odborných školách, jejichž charakteristika je uvedena v subkapitole 6.5.3. Ověřovací vzorek není velký: pro potvrzení, popř. vyvrácení hypotéz bylo vyhodnoceno 13 dotazníků od 11 zkoumaných osob a odhospitováno v průměru osm vyučovacích hodin. Pozorování byla zaznamenávána do předem připravených archů, z nichž jeden byl určen pro záznam vyučovacích metod a druhý pro záznam využitých organizačních forem a typů interakcí využívaných v rámci konkrétních jazykově komunikačních činností.

Vzhledem k objektivně daným možnostem jsou předmětem ověřování výukové metody a organizační formy (včetně interakcí) používané na 1. stupni základních škol, 2. stupni základních škol a na středních školách (gymnáziu a středních odborných školách), tj. ověřování zahrnuje využívání metod a organizačních forem od výuky u žáků mladšího školního věku, po žáky staršího školního věku. Výsledky šetření získaného formou strukturovaného pozorování jsou shrnuty v subkapitolách 6.7 a 6.8. a výsledky získané na základě vyhodnocení dotazníků jsou formulovány v subkapitole 7.1. V konečné fázi diplomové práce porovnává autorka výsledky získané jak z pozorování, tak z dotazníků a všimá si rozdílů ve využívání metod a forem práce u příslušných věkových kategorií žáků. Pro volbu vyučovacích metod a využívání určitých forem výuky je sice důležitým faktorem věk žáků, ale zároveň je neméně významným předpokladem pro výběr výukové metody nebo konkrétního organizačního postupu cíl výuky, charakter učiva, podmínky výuky a osobnost učitele. Z ověřování vyplynulo, že primární roli při výběru příslušných metod a forem práce má učitel, který však bere v úvahu další faktory, jako je např. věk žáků.

Závěr: Diplomovou práci Hany Doležalové lze hodnotit celkově kladně.

Diplomantka vycházela ze solidního teoretického zázemí a domnívám se, že prokázala schopnost dospět k určitým zobecněním na základě provedeného ověřování.

Předložená diplomová práce je uspořádána logicky, rozsah práce je přiměřený (94 stran). Práce je doplněná četnými grafy a tabulkami (pro lepší přehlednost by používané zkratky mohly být uvedeny v poznámce pod čarou). Některé drobné nepřesnosti (např. str. 48) nesnižují zásadně dobrou kvalitu práce.

Doporučené hodnocení: výborně - velmi dobře

V Praze dne 20.12.2007